

י"ג באב תשפ"ג 31.7.23

סיכום פעילות תכנית אקדמיה כיתה – מכללת אורות ישראל תשפ"ג

מגישה: ד"ר רחלי ברטוב, ממונה על ההתנסות ורכזת היחידה לכניסה להוראה

מכללת אורות ישראל

הפעילות השוטפת הקבועה במסגרות השונות היתה טובה ומספקת, הקפדנו על נוכחות מד"פית במסגרת כל שבוע או אחת לשבועיים (כאשר היו למד"פית שתי מסגרות הדרכה או שלוש). התקיים שיתוף פעולה טוב בין המקשרת והנהלה, המד"פיות והסטודנטיות.

השנה באחת משיחות המשוב המסכם שהתקיימה ביולי עם מנהלת בי"ס רעות לחנמ, המד"פית חגית קוגלר ושתי נציגות מורות מכשירות עלתה אכזבה מסויימת מרמת ההשקעה של הסטודנטיות בפעילות הסיום והפרידה, ואף התקיים שיח על מחוייבות ואחריות כללית של הסטודנטיות (איחורים, היעדרויות וכדו'). הדיון חידד אחריות משותפת לתהליך, נקודות הסתכלות שונות של המורות והסטודנטיות, ואתגר החיבורים בניהול השוטף. כישורים שלמדו הסטודנטיות מהמורות לאורך השנה. חשיבות זמן הקהילה לתיאום ציפיות, להרחבת היריעה, לראות עוד כיתות ועוד גישות אישיות ומקצועיות. עם זאת, ביה"ס קלט שתי סטודנטיות טובות מאד לסטאז' לשנה הבאה, ובהחלט חשים את הרווח המשמעותי מנוכחות הסטודנטיות.

הפיתוח המקצועי בדגם אקדמיה כיתה :

השנה בנינו השתלמות מורים חונכים הכוללת יחידה/מודולה המותאמת למורים המכשירים הניתנת ע"י המד"פית במסגרת, במקום ההדרכה הספציפית על נושאים הקשורים לסטאז'. בפועל המורות השתתפו ביחידה זו בביה"ס, אך לא כולן מילאו את כל מטלות השתלמות מורים חונכים, ולא כולן הגישו מטלת סיכום...

מסקנה: יש לתת עדיפות למעגלי למידה ספציפיים לכל מסגרת, בהיקף של 30 שעות במסגרות המעוניינות. עם זאת, יש גם יתרון להשתתפות בקורס החונכים, מתוך ראיית הרצף והפוטנציאל בהכשרת עתודה לחניכה בסטאז', אך על המד"פית לתזכר ולחזק את המחוייבות של המורות שבחרו בהשתלמות זו. עדיפות לבניית קבוצה ייעודית של מורות מכשירות בקורס החונכות ולא יחד עם הקורס הכללי (אם יתאפשר מבחינה מספרית).

הפיתוח המקצועי בדגם קהילות אקדמיה כיתה:

המד"פיות השתמשו בחומרי המו"פ שסייעו להן בתכנון מפורט של הקהילה ויצירת מסגרת למפגשים. הקהילות עבדו במבנה של מורה מכשירה+ סטודנטית שחקרו נושא מהשטח והציגו אותו לדיון בקהילה. עולה שביעות רצון מהדגם הזה, שנתן במה לשותפות של המורות והסטודנטיות. (סיכומי המד"פיות מובאים בנספח בסוף מסמך זה).

סיכום האתגרים שעלו בניהול קהילה:

- מורות ותיקות וסטו' חדשות- מצב של תכנים חוזרים מול צורך בדיון בסוגיות גנריות ובסיסיות להכשרה
- אתגרי שימור גבולות הזמן והמסגרת (נוכחות, זמנים, השתתפות פעילה) מול צורך בגמישות מתמדת בעולם בית ספרי עם לו"ז משתנה.

סיכום הצלחות שעלו:

- תכנון לו"ז מדוייק סייע להוצאת המפגשים לפועל
- דגם החקר של מורה + סטודנטית הביא לשיתופי פעולה טובים
- יצירת מאגר משותף של חומרי למידה מתוך נושאי החקר שעלו, כבור כל המשתתפות

תובנות והמלצות:

- רעיון לשיתוף המורות המכשירות כ"בוחנות נוספות" בשיעורי מבחן (בכיתה אחת משלהן), לצורך יישום משוב מקדם למידה גם בזירה אחרת מהזירה הקבועה עם הסטודנטית בכיתה האם.
- צורך בגמישות וקשב לצרכי הקהילה מעבר לתכנון – האם יש נושאים בוערים, האם הקהילה עונה על הציפיות של המשתתפות.

הפיתוח המקצועי בדגם עמיתי אקדמיה:

השנה המשכנו עם דגם עמיתי אקדמיה בממ"ד יקיר (המוסד שענה בזמנו על ה"קול קורא" וקיבל אישור המשרד). בעקבות חילופי מנהלים נוצר אתגר של יצירת שפה משותפת ומחוייבות משותפת לאתגר קהילת חקר הפרקטיקה, מעבר לקהילת אקדמיה כיתה שעבדה היטב. ביה"ס בחר את נושא החקר והתחבר מאד למבנה ולתוכן שהוצא בהתאם לנושא ע"ד"ר יעל שגב- מנחת הקהילה מטעם המכללה. הקהילה לוותה במחקר.

אתגרים שעלו :

- פערים בין דרישות המחקר ובין הירתמות המורות למחוייבות לכל הפרטים הנדרשים (איסוף הסכמת הורים, מילוי שאלוני פרה ופוסט ע"י התלמידים והתלמידים, הכנת פעילויות כיתתיות בהתאם לנושא הנדרש, ועוד).
- קושי להוביל מהלך מסוג חקר פרקטיקה בבי"ס בו מנהלת חדשה עסוקה בכניסה מיטבית לתפקיד על כל האתגרים הנוספים, ולא פנויה להניע את הצוות לפעולה. המד"פית סייעה ככל האפשר, אך הושקעה אנרגיה רבה לתחזק משהו מהתהליך ולא לוותר על כולו.

הצלחות שעלו:

- ממשימות הסיכום שהגישו המשתלמות שצלחו וסיימו את התהליך כולו, עולה כי יש מורות שנתרמו ואף לקחו לארגז הכלים המקצועי שלהן את הפרקטיקות שנרכשו ואת דגם הפעילות של הקראת סיפורים בכיתה, בניית "מחברת חוסן", ואף כתבו שיישמו זאת גם בהמשך.

תובנות והמלצות:

- המהלך של חקר הפרקטיקה הוא מהלך המחייב הירתמות מלאה של ביה"ס – הנהלה וצוות, ופניו מסגרת זמן מתאימה למורות המשתתפות.
 - ישנה החמצה בהובלת מהלך בית ספרי שאינו מחובר ישירות לפעילות הסטודנטיות בכיתות. מומלץ לנסות לחבר את נושא החקר גם לכיתות החינוך המיוחד בהן משולבות הסטודנטיות, או לחילופין לבנות תכנית המשלבת את הסטודנטיות בכיתות הרגילות לסיוע בהובלת תחום החקר ולמידה ממנו.
- במפגש משותף לסיכום השנה ניתחנו יחד כל השותפות מצב ביה"ס והמכללה את המהלך, והעלינו אפשרויות להמשך המהלך של חקר הפרקטיקה עם התאמות, או המשך שותפות בדגם קהילת אקדמיה כיתה ולא עמיתי אקדמיה המלווה במחקר. לאחרונה חזרה אלינו המנהלת עם החלטה, שבחרו בדגם קהילות אקדמיה כיתה לתשפ"ד.

נספח 1: סיכומי מד"פיות אודות קהילות אקדמיה כיתה שהובילו בתשפ"ג:

המד"פית ליאור מולדובן: קהילת אקדמיה כיתה כיתות תקשורת בי"ס ממלכתי נופים ראש העין

אתגרים - בניית השתלמות הנותנת מענה לקבוצה המכילה מורות מנוסות מאוד וסטודנטיות להוראה. בנוסף ככל שהשנים עוברות המורות נשארות אך הסטודנטיות מתחלפות כך שיש יותר ויותר נושאים שלא ניתן ללמוד באופן משותף בקהילה (אני לא יכולה לחזור עליהם עם המורות אבל כן מרגישה צורך להעלות נושאים אלו עם הסטודנטיות...)

הצלחות - תכנון מראש של לו"ז מדויק עזר להוציא את ההשתלמות לפועל (למרות שגם שם היו לעיתים שינויים, בי"ס זה דבר דינמי...) חקר ויצירת סדנאות משותפות של מורה וסטודנטית העלה את רמת המפגשים והוביל לשיתופי פעולה טובים בין הצוותים השונים ובכך ללמידה והתקדמות.

המלצות - להכניס צפיה בשעורי מבחן כחלק מההשתלמות- חלק מהשיח שלנו לאורך השנה הוא על משוב מקדם למידה וזו התנסות מצוינת לנלמד. בנוסף, המורות מתנדבות להיות בוחנות נוספות בשיעורי המבחן ניתן לתגמל בכך שזה יהיה חלק משעות ההשתלמות.

המד"פית חגית קוגלר:

סיכום קהילות בבי"ס פסיפס מודיעין ובי"ס רעות לחנ"מ פתח תקוה:

התחלנו את השנה עם מפגשי הכרות אישיים והיכרות בין כל המשתתפות בקהילה. התחלנו תהליך של תיאום ציפיות ואז יחד עם הקהילה עלו רעיונות של נושאים אותם רוצים לחקור ביחד.

כל זוג של מורה מכשירה וסטודנטית בחרו נושא שמעניין אותן וביחד הן חקרו עליו גם בהיבט התיאורטי וגם בהיבט המעשי ולימדו את הקהילה תוך מתן כלים פרקטיים להמשך. הקהילה תוך הלימוד נתנה את המבט והידע שלה וכך נוצרו מאגר כלים משותף וגדול.

המד"פית עליזה ליפסקר -קהילת אקדמיה בביה"ס ביקיר

בקהילת הלמידה היו שותפות 12 סטודנטיות + 6 מורות מכשירות

הנושאים שנבחרו ללמידה משותפת תוך חקר, היו נושאים שעלו בחשיבה משותפת כצורך למורות ולסטודנטיות.

הנושאים שבהם עסקנו היו:

מוטיבציה- כיצד להגיע למוטיבציה פנימית. ראשית אצלנו המורות והסטודנטיות ולאחר מכן כיצד להביא את התלמידים לידי מוטיבציה הנעה ללמידה.

למידה דיפרנציאלית כיצד?

משוב מקדם למידה כיצד?

ניהול כתיבה והתמודדות הנכונה להצלחה.

יחד עם זה מידי פעם העלינו חקר מקרה- סיטואציה שפגשנו בשדה וכיצד נתמודד עמה דרך הלמידה הייתה סדנאית- ואקטיבית- תוך כדי דיון- יחד עם זאת בכל סדנה השתדלנו להביא תיאוריות שלמדנו והבאתן לפרקטיקה בשטח כיצד.

תובנות: א. חשוב מאד להיות קשובים לשטח- לראות את הצרכים של הלומדים ולהתגמש

ב. חשוב לתת בכל מפגש בסבב (כל מפגש זוג אחר) את השרביט למורה מכשירה ולסטודנטיות- להביא את הנושא. ולהיות שותפות (יש להכינה יחד עם המדפי"ת). זה מביא לשותפות. המורות והסטודנטיות אהבו זאת (אם כי בתחילה הייתה טענה, על עוד עומס).

ג. חשוב מאד להיות עקביים בזמנים. וליצור אווירת למידה. (פלאפונים, איחורים, נוכחות עקבית).

ד. לתת לסטודנטיות במה, ולעודד אותן להיות שותפות מלאות.

המד"פית עליזה ליפסקר-קהילת למידה באולפנת רבבה

שותפות:

12 סטודנטיות +7 מורות מכשירות.

הנושאים שנבחרו: (מתוך שיתוף בצרכים)

סיטואציות של התנהגויות חריגות בכיתות- המקרה, - וכיצד נתמודד עם מקרה זה.

התמודדות עם הוראה דיפרנציאלית כיצד?

ניהול כתיבה כיצד?

מוטיבציה ללמידה כיצד?

תובנות:

1. להביא יותר סיטואציות בהם אנו נתקלים בהם בכיתות – לחקור את המקרה- תוך הבאת מודל תיאורטי- והבאת הטיפים להתמודדות.
2. לתת למורות המכשירות להיות שותפות בבחירת הנושאים – ולהביא מקרים מהשטח הקרוב.
3. להקפיד על זמנים קבועים, יום, שעות.
4. לעשות מידי פעם פסק זמן, ולברר האם אנו עונים לצורך- שיחה פתוחה. בתקוה ליישום התובנות בהצלחה! עליזה ליפסקר

